

külső monostorutcza **152** szám alatt

Megjelen a lap hetenkint négyszer a m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
 Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodszer 6 kr, harmad-
 szor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó hivatalánál kezelendő.

KIADO-HIVATAL :
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése

Déva., julus 24.

Megeshetik, hogy már Pesten és Kolozsvárt tudják, de mi vidékiek csak sejtelmével birunk. De miután ezen lemondás tény, s az emberi elme a maga természete szerint a dolgokat fürkészi, fürkészsüik ki mi is, mi lehet ezen lemondás oka. Azt gondolom, hogy az okot, azon kellemetlen viszonyban, mibe a bécsi kormánynyal bonyolodtunk, könnyen megtaláljuk. Tudjuk ugyan is : hogy Magyarország egyik darabjának gyűlése feliratot terjesztett fel a királyhoz, melyben a hon egységét, és saját alkotmánya értelmébeni függetlenségét visszaköveteli, de a király és ország közé egy ellenséges idegen elem, a bécsi kormány furakodott be, mi a királyt az országtól, s az országot a királytól, még mindig elválasztva tartja, s mely elem Magyarországnak sem függetlenségét, sem épségét nem akarja. Függetlenségét nem : mert így gondoskodása azon kormány férfiaknak Magyarországon bizonyosan megszűnne ; de egységét sem : mert így bajos volna azt a parányi Ausztriába, s így amaguk gyámsága alá becsempészni, azért ezen államférfiak egy oly leiratot terveztek ; miszerint nekünk a miénkből vagy semmi, vagy csak egy részecske ígértetnék vissza ; meghuzám „ígértetnék“, mert a jóhiszemű visszaadásra a bécsi kormány férfiai csakugyan nem gondolhatnak. Már b. Vay egy félszeg ígéretet, egy oly leirat helyett, mi a kívánt restitutiót in integrum magában foglalná, nem ellenjegyezhetett, s ez lesz az oka, annak, hogy lemondott.

Mig ez igénytelen czikk Déváról Kolozsvárra érkezik, s azt a szerkesztőség átvizsgálhatná: addig mások hihetőleg elmondják mindazt, mit én ezen lemondásról megírlhatnék. s zoritkozom hát egy más ok kifürkészésére t. i. mi lehet oka annak: hogy miután historiallag bezonyosult az, hogy a bécsi kormány a birodalmat hagyományos absolut elvénél, és rossz államgazdászatzatnál fogva hiteléből, pénzéből kifosztotta, s azt a bukás örvényének szélére taszította — ugy azon bécsi kormány, azt a Magyarországot, mely népei szellemiél, intézményeinél, és gazdagságainál fogva (nem pénzről beszélek, mert azt elvették az adóhajtók, hanem pénzérőről) egyedül van hivatra mind a trónt megszilárdítani, mind a birodalmat a szétomlástól megóvni — még mindig feltölt gyámsága alatt akarja tartani? (feltölt gyámságnak mondom, mert még nincs törvényes Vormundschafts Decretje az árva Magyarország felett.) Az eredeti ok minden esetre az, hogy ezen boldogító kormány kiolthatlan szerelmi gerjedelmében a szép, fiatal Magyarországot minden áron birtokába akarja keríteni; de az ara annak szerelmétől irtozik, e végre szerzett széntséges, eminens, excellens, méltóságos, tekintetes, tiszteletes pap, és nem pap, ur, és asszony kerítőket, kik a népeket egymás iránt féltékenynyé, szenvedélyessé, sőt ellenségessé tegyék, hogy így ezek egymást, s így az országot elgyöngítvén a szép szüzet ájultában karjai közé szorithassa, s gazdagságát magának megszerezhesse. Sikerült is vala 48-ban a lakadalmat bor helyett polgárvérrel megünnepelni, s miután a menyasszony még sem akar esküvőre előállani, azt muszka fedezett alatt elrabolni, és hogy ez az utált férjtől elválásra egy lépést se tehessen, kezeit lábait levagdalni (azaz: Magyarországot feldarabolni). A házasság erőltetett s így törvénytelen volt; arra a természet papja a maga áldását nem adta; hogy tehát azt a férj mégis megörökösse elköltött az eszközökre több mint három ezer milliót, többnyire a menyasszony hozományjából, s ennek róvására, de az eszközök nem valának elegendők, a világ ítélete kimondá: hogy Magyarországnak Ausztriávali házassága törvénytelen. A férj tehát 12 évi brutalis bánását szelidebb modorvára tevén, s bevallá az october 20-iki diplomában, hogy ő bizony méltatlanul bánt a menyasszonynyal s kincseinek egy részecskéjét vissza is igéré; de a menyasszony a kibékülés föltételében minden kincseit visszakövevelte. Építe hát a férj egy szép palotát Bécsben 1861-ben februárban, s azt elkeresztelte civilisált

nyelven Reichsrathnak, s fölékesíté mindenféle constitutionalis czirádákkal, csak hogy a mennyaszszonyt Bécsben megtarthassa; de mint előre látni lehetett a menyasszonynak inkább tetszett a maga ezredéves avult, de kösziklán épült erős háza, mint a fővényre fetektet bécsi palota. Kiküldte tehát azon 48-ban sikerrel használt szentséges, eminens, excel lens, fő- és alméltóságu s más címü papi és nem papi urakat és asszonyokat, hogy ezek ha különben nem lehetne megint vérözönbe fulasszák a mennyaszszonyt, csak hogy Bécsből el ne távoztassék. Ezen méltóságok meg is tevék s feszik a magokét, de azt a horvátot, ki kitöréssel, sőt halállal fenyegeté azokat, kik őt Magyarországgal régi viszonya megújulásában gátolnák; — azon tótot, és németet, ki 1848-ben szintugy meghozta a haza oltárára a maga vér- és vértanuáldozatját mint a magyar, azt a szerbet és román, ki megcsalatasából föleszmlve Kazinczi, Széchenyi, Teleki stb. stb. nemzeti ünnepeinket velünk együtt ülték meg, többé felhasználni nem lehetett. Mit volt hát tenni? azt, hogy a katonák nélküli vezérek elnevezték magokat, horvát, tót, szerb, román nemzetnek, s mint ilyenek ragaszkodásukat nyilvánították Bécs iránt, s inspirált kívánsalmaikat felírásokba foglalva felküldték oda, honnan az utasítást vették. A bécsi kormány pedig ugy cselekedett, mint a ki a lotterián minden áron nyerni akar; álmat erőltet szemekre, hogy a kijövendő számokat lássa meg; látott hát fél álmosan népmeghasonlást, visszavonást, s ország gyöngegségét, s ezen három számsra föltette kölcsönvett pénzének utolsó maradványát is, elhívén, hogy a ternot megnyeri, természetes, mert a ki mit szeret, hiszi is azt, és ezen álmas hit az ok, hogy a bécsi kormány Magyarországot a maga alkotmányos jogaiba visszabocsátani nem akarja, s b. Vay ezen alkotmányt alá nem írhatván, lemondott.

Mi történik már? megmondani nem lehet, a bizonyos, hogy a bécsi kormány Magyarországot minden tartományaival osztrák provinciának, — s ebben minden népeket, magyarot, tótot, németet, horvátot, szerbet, és románzt osztrák alattvalóknak tekintí, s mindezeknek érdekeit a caput bonorum (az osztrák főhercezség) érdekeinek alárendelni akarja, már kedves, szentséges, eminens, excellens, fő- és alméltosságu s más czimű papi és világi uraim és asszonyaim, kik a nép hitét kizsákmányolván, egy borzasztó 12 éves rémuralomnak elősegítői valának, s kik a bécsi kormányt nemzeteik nevében arra bátorították, hogy Magyarország jogos kívánatait megtagadja — mit mondanak ehhez? mit mondanak azon bekövetkezendő — de elláthatatlan nyomorhoz, miknek önök eszközlői valának? Nem jobb lett volna-e 15 millió szózáttal kiáltatni: „a haza függetlensége minden áron“ s aztán a mi per köztünk lehetett azt atyafiságosan és békésen Pesten együtt eligazítani, nem pedig közös ellenségünket bíról hívni, mert mondom, s ismét mondom önöknek, hogy ha önök maguk viseletével a bécsi kormánynak, a népek meghasonlására s az által az ország gyöngeségére reményt nem adnak, úgy ma volna egy szabad független Magyarország, s ebben szabad és boldog népek a jogegyenlőség alapján összeköve a testvéri szeretet lánczai által, s hogy ez ma nincs, s Isten tudja mikor lesz? arról adjanak számot önök Isten, világ, és a historia ítélőszéke előtt, és tudják meg önök: hogy az Isten megbocsátja a bűnt, de a természet nem!! önök pedig édes anyjuk a természet ellen vétkezvén, egyenesen a természet ellen vétettek.

Tóth László.

Külföldi lapok a leiratról.

A „Patrie“ a jul. 21-ki leirat s azzal kapcsolatos eseményeknek távirati sürgöny alapján constatirozása után, egy külön álló cikkben elmélkedik ügyünk jelen állásáról. E cikk érdekesebb helyei a M. S. fordítása szerint imígy hangzanak: Tehát Bécs és Magyarország között a kérdés egészen világosan van föltéve. Bécs kinyilatkoztatja, hogy mitsem hajt Magyarország elterjesztéseire, hogy nem változtatja meg a birodalmi alkotmányt, hogy Magyarország Ausztria irányában az eddigi viszonyok között marad. Nem ily hangon beszélt, vagy legalább nem ily aka-

ratot tanusított máskor Ausztria. Nem igen, még a kabinet
ben is voltak, a kik a kiegyenlítés művét obajtották, s ha
az olasz ügyek nem vesznék békés fordulatot, ezen nézet
talán győzedelmeskedik is. Valóban, addig míg a háboru
Velence végett közeledni látszott, és valószínűnek mutat-
kozott, addig Bécsben nyitva tartottak minden utat a kibé-
külésre, a mint ezt a józan okosság is parancsolá. De mi-
után a velencei kérdés továbbra lett halasztva, s a közel-
gő háborunak veszélyei elhárítottak, Ausztria sem tartá töb-
bé szükségesnek korábbi határozatlan politikája mellett ma-
radni: ezért történik, hogy a császár leiratában egy igen
szigorú határozat adatik tudtul.

Mi nem vehetjük rossz neven azt, hogy a bécsi kabinet a körülményekből hasznot akar huzni. Hiszen éppen a ilyenekben áll a kormányok ügyessége. Nem akarjuk tagadni, hogy osztrák szempontból, s a birodalmi egység elvének tekintetéből, a bécsi kabinet, a birodalmi alkotmányelvélben Magyarország irányában, bőkezűleg járt el. Hogy ezen bőkezűség nem történt önző célok nélkül, nem tartozik a dologhoz. Mert bizonyos az, hogy Magyarország 85 szavazattal a Reichsrathban, egyesülve a nem német birodalmi tanácsosokkal, jelentékeny befolyást gyakorlandott az ügyek menetére ; a mit a bécsi kabinet bizonyosan nem is feledett ki számításából.

Azonban, hogy Magyarország csak fölvehesse ezen szerepet, mely rá nézve ily csábító előnyöket tesz kiállításba, előbb le kellene mondania azon önállásáról, melyet visszakövetel, s beleegyezni abba, hogy nemzetisége az osztrák birodalomban felolvadjon: és meg kellene elégednie a közigazgatási önállósággal azon névvel, melynek úgy sem volna egyéb sorsa, mint előbb vagy utóbb végkép elpárologni!

És éppen ez az, a mit Magyarország érélyesen és makacsul visszautasít, és nem hagyja magát elcsábíttatni ígéretek által, nem elnémettítai fenyegetések által!

Mit tehet ez ellen Auszria? Ha az országgyűlés nem fogadja el a rescriptumot, melyik párthoz fog csatlakozni az országban? Eloszlatja az országgyűlést, és új választásokat rendel el? vagy éppen egyenes választások által akar magyar Reichsrathokra szerttenni? Ezen eszközök már előre be van jelentve: de ha Magyarország nem választana? a kormány csak kinevezés által fogná betölteni a magyar Reichsrathok székeit?

Mindakét eset csak arra szolgálna, hogy a kormány rendszere kárboztassék, s politikáját roszálnák még a többi tartományok is.

Ez okból a vizsály megoldása koránt sincs oly közelben, mint Bécsben képzelték, az utóbbi leirat elküldése után. Erővel le lehet igazni oly népet, mely fellázad, de az erőszakos eszközök semmit sem használnak azok ellen, a kik tünni és vánni tudnak bizalommal a jövő irányában.

Magyarország nem fog ürügyet szolgáltatni arra, hogy Ausztria csak egy puska-lövést is tegyen: Magyarország passiv ellenállással és egészen erkölcsi oppositívóval fog minden ellen küzdeni.

Magyarország ezen békettírére, mely biztonságot ígér; ezen erős hit és bizodalom a jövő iránt, még nagyobb és tartósabb zavarba hozandja Ausztriát, mint akár egy általános fölkelés tehetné.

Várjuk azon tettet, mely Ausztriát ezen helyzetéből kiszabadítandja. Elég Ausztriának az, hogy már van egy Velencezéje, most már, a mint látszik, azon van, hogy egy másodikat is készítsen magának.

— A lipcei „D. Allg. Ztg.“ következőleg okoskodik: Az osztrák állam-fenállása egyesegyedül a magyar alkotmány-viszálynak békés megoldásától függ. Mindenki tudja, hogy az osztrák kormány minden szükségéi között a legtolakodóbb és alkalmatlanabb a pénzsükség. De vajjon a pénzvilág meg fogja-e az alkotmányos osztrák kormánynak nyitni pénzes zacskóit, melyeket az abszolút kormány utóbbi idejében elzáró volt, a szűkebb birodalmi tanács szavazatára, melyben Magyarország s még néhány-korona-tartomány nincs képviselve? E kérdés veti fel magát mindenki elébe s valóban nem eretnek, a ki nem-mel felel reá. A hitelezést alkotmányos formáktól feltételezni, annyit tenne mint a pénz érdekeknek erkölcsi sajátosságokat tulajdonítani, minőket valóban nem igényel. Itt a kölcsön-vevő által nyújtott biztosíték a határozó érv. Azt pedig minden ember tudja, hogy a pénzvilág azért mondotta fel a hitelt Ausztriának, mivel ez neki, főleg a magyarok nyíltan felmerült elégtelensége következtében, kevéssé biztos adósának tetszett.

Ezután azon tételt állítván fel, az idélték lap, miszerint a magyar kérdés — jog kérdés: alaposan czáfolyja azon tant, mintha a magyar nemzet az 1849-ki események következtében elvesztette volna jogát ősi intézményeire. S végül így szól: Nincs tehát semmi más álláspont, melyből Magyarországnak az osztrák birodalmi egységbe leendő erőszakos berendezését méltányolni lehetne, mint a tetszés és erőszak. És így e tekintetben a Schmerling ur Ausztriájában nem különbözik a Bach ur Ausztriájától, s a következőkben is ugyanazok lehetnek. A mily kevéssé sikertűl Bach szivacsának a *pragmatica sanctio* tartalmát a magyarok sziveiből kioltani, épp oly kevéssé sikertűl az Schmerling februári patensének is. Egyik mint a másik nem viszi tovább, mint megfosztja Magyarországot néhány évi önállóságtól és nemzeti életétől, hogy Ausztriát a megsemmisülés örvényéhez vezesse.

Kolozs megye bizottmányának a tegnapi napon tartott gyűlésében, a mult üléseiről vitt jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után, főispán ő mlga felhívására először is a mezőügyi vagy ugyanevett mócsi utvonallal merre leendő vezetésére nézve helyfokvési szemletartás, tanácskozás és véleménykészítéssel megbízott bizottmány jelentése olvastatott, mely a m. bizottmányi ülésben közremunkálásra felkért kolozsvárvárosi mérnök Tompa János szakértő dolgozatából állott, a mit Macskási Pál főbíró, mint az albizottmány tagja, néhány felvilágosító megjegyzéssel kísért. A városi mérnök urnak, ki a közügy iránti szeretetből szíves volt, a megye mérnökének távollétében, a hely színére kiszállani, s a különböző terveit vonalok összehasonlítása után a költségvetést is megtenni, köszönetet szavaztatott. Ezután élénk vitaközlés támadott a felett, hogy melyik vonal lenne czélzerűbb. A tárghyoz főispán ő mlgan kívül tüzetesen hozzászóltak b. Kemény János, id. Bethlen János, Dézsi Sándor, Fejér Márton, Sala Sámuel, Tompa János mérnök. A tervelt vonalok közül azonban egyre nézve se alakulhatván nézetegység határozottat, hogy miután a benyújtott jelentés a kérdések csupán technikai részét merítette ki, az albizottmány készítsen ehez még egy véleményes kimerítő tudósítást, nem mellőzve szabavételét minden oly érdekeknek, amelyek a kielegítésre nézve egymással versenyeznek. A főbb szempontok is kijelöltek, melyeket az albizottmányok szem előtt kell tartania. Ezen munkát a jövő megyei bizottmányi gyűlés napja előtt a tisztségeln letéve és megvizsgálható lesz, hogy mindenki a tárggyal közelebből megismerkedvén, a nagyobb súlyú érdekek által czélzerűbbnek bebizonyulandó vonal építése állapíttassék meg. Felhozatván azon körülmény is, hogy a nyári munka mostani időszaka alatt az utcsináltatás terhe a népre igen súlyosan nehezülne, s hogy e tárggyban maga a főkörmányszék is rendelkezett, főispán ő mlg tudatá, hogy ez iránt már intézkedés van téve még pedig nem a főszk leirata folytán. Ujabbán kimondatott, hogy az utmunkáltatás mindenütt felfüggesztessék őszig.

Ezután olvastatott a mult bizottmányi gyűlésben az át- és leiratok megvizsgálására kiküldött albizottmány véleményes jelentése.

Olvastatott Deák Ferenc hazánkfiának sajátkezű levele, melyben megköszöni a megye részéről irányában nyilvánítt bizalmi szavazatot. A nagy hazafi lelkesen megjeleneztetett és sajátkezű irata a jegyzőkönyvbe bekötötteti határozottat.

Olvastatott id. gr. Teleki Domokos levele a megye közönségéhez, melyben a család nevében forró halálát fejezi ki, fájdalom már csak néhai gr. Teleki László halála felett érzett, s ünnepélyesen nyilvánítt részvétét.

Olvastatott a megyei b. főorvos véleményezése a Mócson felállítandó gyógyszerház felállítására tárgyában, mely helybenhagyott.

Több rendbeli kör- és átiratok megvizsgálására albizottmány neveztetett ki.

A megyei tisztek fizetésének aug. 1-sőjéig leendő kiszolgáltatása, s a megyei kölesön kifizetés meghatározottat, mely czélra kölesön gyanánt ez alkalommal az utválsági pénzalap is felhasználatik.

A tisztségre bizott feliratot intézni a főkörmányszékhez az iránt, hogy a volt kerületi törvényszék peres írományainak kiosztására két fizetéses hiteles egyént nevezzen ki.

Végeztetett, hogy a megyebáz épületeinek cs. hivatalok által a mult évtized alatt lett használatáért a házár követeltessék.

Belsőszolnok megye állandó bizottmányi gyűlése jul. 23-án folytatván, 24-ken bérekesztetett. A már előbbi levelemben említett tárgyakon kívül leghosszabb vitára adott alkalmat a székbírák beállítására, mely tárggyban küldöttség neveztetvén ki, annak véleménye szerint a székbírák régibb törvényeink alapján és a szokásosapidíjzítés mellett választandók. Főispán ő mlga mig a törvények, melyek szerint itélőnek lehet, a bírák kinevezését nem igen látja czélravezetőnek. A felsőbb leirat értelmében osztrák törvények szerint a megye nem engedheti, hogy itéljenek, ha régibb törvényeink szerint itélnek s appellatio történik az itélet visszavetetik, elvitandónak véli mig vagy az országbírói értekezlet, vagy az eddigi kormányzékától kinevezett bizottmány munkálata elfogadtatik, mert ambar mind a magánosok pereit, mind a bünyvéri perek égető szükségessége teszik a törvényszékek beállítását, mégis ha beállítatnak is nem látja át a módot, hogy miközösüket mikép kezdtetik el. Midőn e tárggyban főleg Dézsi Károly és Oszváth János ügyvéd urak törvénybeli jártasságaik fenyegetésével a dolgot még bonyolultabbá tették s a gyűlés határozottan beállítsa-e a bírákat vagy ne. Gajzágó Salamon azon megjegyzéssel, hogy ő megyét bíróság nélkül képzelné nem tud, ha már megyei autonómia van, hacsak azért is, hogy az eszme megmentessék választssuk meg a bírákat mulbatatlanul: miként fognak eljárni, azt az idő megfjti, minek következtében a derék- és fűszék bírái azonnal megválasztattak 12 számban mind a fel-, mind az alszék részére, s ezek mellé egy törvényszéki jegyző és íktató, valamint tiszteletbeli székbírák is az érintett számban.

Egyéb közérdeklő dolog szőnyegen nem lévén, főispán ő mlga a gyűlést hazafias búcsúval zárta be, fölemlítvén azon kétes körülményeket, melyekben most a haza áll s a tisztviselők állásai férfias megtartására s a közdolgok annál buzgóbb és pontosabb teljesítésére ősztőnzvén.

Gajzágó Salamon érzékeny szavakban fogadta a főispán búcsúját s felkérte: bármi nehéz és kétes idők álljanak elő, ő mlga helyét ne hagyja el hová a törvény hívta, őrzze meg mig csak lehet a legutolsó pontig a megye autonomiáját, s őket, mint még nagygyadán ifjú és járattan tisztviselőket, tanátsával segítse, bölcsességével oktassa, végre ő mlga eddigi páratlan tapintatú és bölcs kormányzatát bí és meleg szavakban tolmácsolván, ezt jegyzőkönyvileg örökíteni ohajtja. Mi is harsány és szívből fakadt éljenzéssel fogadtatván, a gyűlés eloszlott.

M-s.

Gajzágó Salamon beszéde

Teleki László felett. (Vége.)

Tisztelt gyűlés! Igaz, hogy az ország mindenik része tele van nagy veszteségeket takaró titokkal. Igaz, hogy talán nincs egy talpalatnyi föld, melyre ha lépünk, nagy és szent férfiak elhunytának emlékét ne tapodnók, de mind ezen megbeszélhetetlen emlékek között kettő van különösen, mely ez idő szertit szíveinket összefacsarja; a nagy-czenki, és a sziráki sirbólt.

Nagy-Czenken fekszik ama bölcs, kinek éles, messzható szeneit csak is szívének határtalan rémképe multa felül. Szirákon fekszik az egyenlőség, szabadság, és testvérségnek őnzéstelen harszosa, ezen valóban moesok és szeny nélküli lovag, — ki szerette a népet, mint Lafayette, — honát, mint Washington, tömjénezett a való-szabadságnak, mint élte második felében Mirabeau, nemes vala számíltetésében, mint Máriaus, és elhunyt mind a kettő, mint Vedipus, kit hosszas szenvedéseinek jutalmául az istenek őnmagokhoz felragadtak, kinek könnyező leányait Theseus azzal vigasztalá, hogy bűn azok halálán siralmas panaszkodra fakadni, kiknek sirjára kegygyel teljesen néznek az istenek, s kiknek halhatatlan érdemeiért meg vagyon ígérve azon országnak, mely földiteteiket magában foglalja, hogy az istenek különös jótékony-ságában részesítetik.

Midőn tehát a nemzet e sirhalmokra borul, borul nem azért, hogy azokat az érzélgős csüggettség gyáva, nyomorult könnyeivel megfertőztesse, hanem ráborul azért, hogy azon sirhalmokat rendtelien érzelmeinek templomává alakítva, e sirbóltok szent árnyainak emlékére eskütve, ama szavakat, miket az idévítő Péternek mondott: „Te vagy Péter, s e közsíklán épitem fel az én anyaszentegyházamat”, e szavakat saját helyzetéhez alkalmazva megsemmisítettén ohajtja, s kinezett törvénykönyvét magasra és felé emelve mondja: Te vagy a törvény, s csakis e törvények felett építhetni fel Magyarország alkotmányának szentegyházát, mely ellen a pokolnak kapui sem fognak diadalra kelni soha! E törvényeknek adtam a mennyeknek kulcsait, hogy mind azok, miket e törvények megoldanak, legyenek megoldva az egekben is, hogy mind azok, miket e törvények mind addig mig törvények megkötnek, legyenek megkötve a mennyekben is.

És ez Teleki László hamvainak missiója méltóságos főispán! Tekintetes megyei közönség! Mintán e név magyarul annyit tesz, mint áldozd fel a hazáért mindenedet, mint az emberiség valódi érdekeit szivedben hordozván, a jogot és szabadságot a haza mindenik gyermekére vallás és nemzetiség nélkül igaz mértékben kiterjeszt; annyit tesz, hogy e hazának, melyet megnepesítél szabad és független polgárokkal, önállóságát, függetlenségét, határainak épségét, törvényeit szived utolsó véreseppén bár, de megőrizni törekedik; annyit tesz, hogy ha erőszak, s jogtalanság e haza földén elzárja e előttd, ne legyen szivednek érzete, mely nem az elhagyottért dohog, ne legyen gondolatod, mely nem az ő jóléteért támad, ne legyen órád, melyben róla elfelejtkeztél és ne legyen isten, kit nem az ő megvédéseért imádtál. Mintán e név: Teleki László annyit tesz, hogy az élet nem azért adatott embernek, hogy az őt boldoggá, hanem hogy hasznossá tegye, a polgári magas állás, anyagi jólét nem azért adatott a magyarnak, hogy azok előnyénél a sibaryták rozsáin heverve nyom és gondolat nélkül fussák át e rövid pályát, hanem éppen azért, hogy kik e hazának már születésük előnyei által annyira lekötözték, kötelezettségeiket a mindig egyenes, meg nem tántorítható hazafiság terjesztése, gyakorlata, nemesítése által lerohassák; mintán e név: Teleki László annyit tesz, mint mennyi a dicső költő érezhetett, midőn felkiálta:

„De néked élni kell oh hon!”

S örökre, mint tavasz virulni,

Mert emlekedidön

Részketve fognék szét omlni!”

ki az, ki pirulás nélkül szeméink közé tekintve, mondhatja: Teleki László meghalt, s hamvainak nincs missiója! az a hüvely, melyben e nemes aczél foglaltatik elrohad, — az az anyag, mely e teremő szellem külső leplelt alkotá, szét málk — de maga az aczél, a teremő szellem meg van és él, és fennmarad mindaddig, mig az általa képviselt szent eszmék szíveinket heviten képesek, mikor Teleki László kö-zöttünk maga hal meg, akkor kétségen kívül maga halt meg Magyarország, mert akkorra pujakká, gyávakká, nyomorultakká aljasodtunk.

En tehát indítványozom:

„Hogy azon szomorú, a hazát minden rétegében megrendítő gyászszertartásban, mely Teleki László gróft, e megyének is tiszteletbeli választmányi tagját az élők sorából kiragadta, jegyzőkönyvileg fejezzük ki, hogy a megye a nemes elhunyt, mint egykőre emlékezik vissza azon ritka hazafiaknak, kik a hazát mindenekelőtt s mindenekfelett szerették, kik annak jólétét, felvirágoztatását, alkotmányát, függetlenségét, önállóságát, épségét nemesak szívük legmagasabb érteinek tartották, hanem e nagyszerű czél elérésére minden erejüket, vagyonukat, életüket feláldozni készek valának. Hogy Teleki Lászlónak emléke meg van szentelve előttünk, s legyen megszentelve unokánk előtt, hogy érte e megye mindenik tagja e jelen naptól fogva két heti gyászt viselend, hogy a képviselőházhoz e kimondhatatlan súlyú vesztesége következtében részvétünket tolmácsoló feliratot intézzünk, s hogy a megye ezen jegyzőkönyvének másolatát az elhunyt családjának fájdalmas megindulással átküldeni hazafi, noha szomorú kötelességének ismeri.

És végül ohajtom, hogy ott, hol istenünknek elvirulhatatlan trónja diszlik, hol igazságos arcának ékessége búbas részekévé teszi a hozzá felköltözött hivatelt; egyesítés nemes részvétünk forró könyörgését a mi hangya törekvéseinkkel, hogy legyen immár szenvedéseinknek vége, hogy megnyugodhassunk velahára törvényeink védő lombjai alatt, hogy ne kénytelenitessünk az elkeseredés furiaitól üldözve — mint Sámson — a még fennálló oszlopok megrázása után kapkodni, hogy mind magunkat, mind azokat, kik jogaink

letiprása feletti örömlükben fulladásig dobzódnak, a romok alá temessük; hogy az idévítő szavaival élve: muljék el végre föltünk e keserű pohár és ha nem mulhatik, ha csakugyan ezt is ki kell még üríteni, legyen; „a gárda meghal, de a gárda nem adja meg magát!”

Az országos központi bizottmány programja.

a londoni világkiállítás ügyében.

A nm. m. k. Helyt. Tanácsnak 25,700 szám alatt kelt rendelete folytán az országos központi bizottmány — melynek feladata: kieszközölni, hogy a jövő 1862-dik évben tartandó londoni világkiállításban hazánk gazdasági és kézműipara és művészete a nemzet méltóságához illőleg képviseltessek — megalakult f. é. jul. 2-án s programja a következő:

I. A bizottmány hivatalos czime: „Országos központi bizottmány a londoni világkiállítás ügyében.” Hivatalos pecsétül Magyarország czimerét használja, hivatalos czime köriratával.

II. Hivatalos érintkezéseiben az illető iratokat az elnök vagy alelnök írja alá.

III. A kiállítóknak szóló leveleknél vagy elismervényeknél, ha az elnök akadályozva lennének, a titkár aláírása is elegendő.

IV. A kiállításra vonatkozó szabályok a következők:

a) A kiállítás ünnepélyes megnyitása 1862. maj. 1-ső napjára tüzetett ki, az angol kir. kertészársulat kertjeire dülő térségen Londonban.

b) Midazon ipartárgyaknak, melyek kiállításra beküldetnek, 1850. év óta kell készítenie lenniük.

Annak eldöntése — előfordulható esetekben — vajjon a beküldött tárgyak kiállíthatók-e vagy sem, angol királynő ő felsége biztosít illét.

c) A helyiség kellő felhasználása tekintetéből a kiállító tartoznak bejelenteni: vajjon mint rajzoló, feltaláló, gyárosok, művesek avagy természetők akarják-e tárgyaikat kiállítani?

d) Angol királynő ő felsége biztosít a külföldi és gyarmatokbeli kiállítókkal csupán azon bizottmány által fognak érintkezni, melyet minden ország vagy gyarmat körmánya nevezend ki e czélra, és semminemű czikk nem fogadtatik el a kiállításra kilőrszágból vagy a gyarmatokból ezen bizottmányok helybenbágyása nélkül.

e) A kiállító nem tartoznak helyért fizetni.

f) Emberi szorgalom és ipar által előállított bármily tárgyak: nyerstermékek, gépezetek, gyártmányok avagy szépművészeti termékek befogadtatnak a kiállításra; kivételnek a következők, u. m.:

1) élő állatok vagy növények;

2) friss növényi vagy állati állományok, melyeknek el-tartása romlással jár;

3) föllobbantható, durranékony tárgyak, mint rézgyutasok, gnykupakok, vagy más hasontermészeti anyagok csak külön írott engedély mellett s üvegedényekben gondosan elzárva állíthatatnak ki.

V. A kiállított tárgyak a következő osztályozással lesznek elhelyezve.

I. Szakasz.

1. osztály. Bányászati, kö-, fém- és ércztermékek (metallurgia).

2. oszt. Vegy- és gyógyszertermékek.

3. oszt. Tápszerek, ideértve a borokat is.

4. oszt. Az ipartüzletben használható állati és növényi anyagok.

II. Szakasz.

5. oszt. Vaspálya-tervek; ideértve a mozdonyokat, gépeket és kocikat.

6. oszt. Minden egyéb nem vasutakra szánt kocik.

7. oszt. Gyári gépek és eszközök.

8. oszt. Gépek általában véve.

9. oszt. Földmívelési és kertészeti gépek és eszközök.

10. oszt. Mérnöki és építészeti tervek.

11. oszt. Hadmérnöki művek, fegyverzet szerelvények, nehéz lövegek és egyéb apró löfegyverek.

12. oszt. Hajó-építészeti és szerelés.

13. oszt. Természettani eszközök s alkalmazásuk leírása.

14. oszt. Fényképészeti eszközök és művek (Photographia).

15. oszt. Óramives-eszközök.

16. oszt. Zeneszerkek.

17. oszt. Sebészeti eszközök és segédszerkek.

III. Szakasz.

18. oszt. Gyapot.

19. oszt. Len és kender.

20. oszt. Selyem és bársony.

21. oszt. Gyapjuból és gyapjufonalból készült, s egyéb vegyes szövött gyártmányok.

22. oszt. Szőnyegek.

23. oszt. Kötött, fonott, szőrméz és la id-gyártmányok, a mennyiben rajzmintai vagy színezési tekintetben kitűnők.

24. oszt. Kárpitok, csipkék és himzetek.

25. oszt. Nyers prém- és bunda-bőrök, szlicsmunkák, toll és szőr.

26. oszt. Kikészített bőr, ideértve a nyereg- és szíjgyártó munkákat.

27. oszt. Rubászati czikkék.

28. oszt. Papírfélék, író-, nyomdai és könyvkötői papírok.

29. oszt. Oktatáshoz szükséges művek és segédeszközök.

30. oszt. Butorzati és kárpitos-művek, ideértve a papír-falszőnyegeket (Tapeten) és egyéb papír-diszmnunkákat és gyurmapapírműveket (Papir maché).

31. oszt. Vas- és érczművek általában.

32. oszt. Aczél- és késművek.

33. oszt. Gyártmányok értékes érczekből, ezek utánzása és ötvösmunkák.

34. oszt. Üvegfelék.

35. oszt. Fazekas-munkák.

36. oszt. Az előbbi osztályokba be nem foglalt egyéb gyártmányok.

(Vége következik.)

KÜLÖNFÉLEK.

— Pesti lapoknak távirják Bécsből jul. 26-ról, miszerint a birodalmi tanács képviselőházában a bűbérsegek elűzéséről szóló törvényjavaslat részletes vitatása alkalmával Brauner csak követ a Reichsrath illetékessége ellen, a tartományok történeti önállósága s a cseh korona szentsége mellett szónokolt. Az elnök négy ízben figyelmeztette, hogy a vita tárgyra szorítkozzék, végre a szótlan megtagadta tőle. Erre Brauner Ausztria népeire hivatkozva óvatosságot tesz; mit a jobb oldal tetszéssel fogadván, nagy zaj keletkezett. Az elnök Braunert s mindazokat, kik részben voltak, rendre hívta fel. Mire a csehek és lengyelek a termet odahagyták.

— A „Pesti Napló“-ban, mely lap közelebből néhány cikket közölt Pulszky Ferenczről „Levelek a számkivetésből“ ezim alatt, Jósika Miklós és Ludvig János mekként hazánkiai, nehogy az avatatlannak Pulszky nézetének kellő nagyob nyomokat tulajdonítsanak, kijelentik, hogy az emigrációt képviselő s Kossuth elnöklété alatt álló nemzeti igazgatóság január hónap óta minden politikai viszonyt megszüntetett Pulszky Ferenczrel. Az idézték lap szerkesztője e nyilatkozatra megjegyzi, hogy P. F. leveleit csupán az ő személyes nézetei kifejezésének s az európai állapotok egyéni constataciónak tekintette.

— külni lap szerint Benedek tábornagy jelentése az olaszországi hadsereg szelleméről nem a legkiegészítőbb. Többek közt a nemzeti sűrűlődség azon polyglott osztrák seregben is kezdenek mutatkozni.

— A „Fortschritt“ bécsi lap két bűrhözött bocsát közre, melyeknek egyike szerint a birodalmi tanács mindkét háza 15 napra el fogja napotlanni, újabb összejevetelük idejére azonban teljes illetékességük alapjai már biztosítva lennének. A másik bir szerint a nyomasztó napi szükségek fedezésére mindenekelőtt egy kényszerű ölelésön volna kilátásban; e parancsoló szükségesség elől egyelőre minden más tekintetnek háttérbe kellett vonulni. Egyébiránt e nevezett lap adja e híreket, a mint vette, nem áll jót értettük.

— A „P. Lloyd“ szerint Bécsben folyóvált miniszter-válságról beszélnek. Rechberg helyett külügyminiszternek Eszterházy Móricz grófot, Schmerling helyett báró Hübnert emlegetik.

— Ugyanazon lapban olvassuk, hogy a kir. leiratra adandó válasjavaslat szerkesztésére a „felirati“ és „határozati“ pártok mindenike hét-hét tagot jelelt ki. Névszerint az első: gr. Andrassy Gyula, b. Főtűs József, Gorove István, Kazinczy Gábor, Klauzál Gábor, Lónyay Menyhárt és Szalay László, az utóbbi: Bonis Samu, Csernovics Péter, Komáromy György, Nyári Pál, b. Podmanitzky Frigyes, Tisza Kálmán és Váradai Gábor képviselő urakat.

— A nemzeti sűrűlődség kinevezett bizottság rövid nap készen lesz munkálataival s azt a képviselőház tárgyalása alá terjesztendi.

— B. Vay Miklós Pestváros 24-i közgyűlésében egyhangulag tiszteletbeli képviselővé választották.

— A „P. L.“ bécsi levelezője: Közudomás szerint a m. kir. udv. kancelláriának saját királyi pompával kiállított háza van, melyet M. Terézia építtetett. B. Bach doctor annak idejében ezt is confiszkálta s az állandó birodalmi tanácsnak adta. Midőn a m. ndv. kancellária ismét felállítatott, az államtanács még mindig a magyar czimerral ékített palotában maradt s a kancelláriát egy sarokba szorították, hol irodái számára sem volt hely, egy, hogy azt egy szomszéd utcában kellett elhelyezni. B. Vay szorgalmazta ugyan a palota kiürítését, de egy részét Reiner főherczeg foglalván el, nem akarta a dolgot erőszakolni, s az úgy maradt a mint volt. Gr. Forgács hivatalba léptekor azonnal kérdézködködött a helyiségek iránt, s százfélé nehézségekre bukkant, azért a dolog mielőbbi elintézése végett följelentést tett ő felségénél, ki tegnapelőtt az államtanácsnak megparancsolta, hogy a palotát 14 nap alatt kiürítsék, s azt a m. ndv. kancelláriának átadják. Rainer főh. azonnal készenek nyilatkozott a kibuzokkodásra, sőt néhány termet rögtön át is engedett, de másként vette a dolgot b. Lichtenfels, ki sehogys gondolta 14 nap alatt az államtanácsot elhelyezhetni, azért elküldötte b. Geringer urat, hogy térítse észre a kancellárt. Nem is késelt a nemes báró tudtára adni a kancellárnak, hogy a Pálffy-épületben levő helyek (azok t. i. melyekben most az udv. kancellária székel) valóságos lyukak s nem alkalmasak egy nagy összegű bureaut elfogadni. Gr. Forgács e nézeteket tökéletesen helyeselte s már azt gondolta báró Geringer, hogy tökéletesen kapacitálta a kancellárt, midőn ez az elmondottakból azt a következtetést vont ki, hogy éppen azért az udvari kancelláriának tulajdon háza szükséges, s hogy az államtanács elégedjék meg a Pálffy-felével. Báró Lichtenfels midőn meghallotta a gróf nyakasságát, felháborodott s ezen emlékeztetés szavakat mondta: „Nekem valóban úgy tetszik, mintha Kossuth ur lett volna kancellár.“ De gr. Forgácsra ez sem tett semmi hatást s ma már megkezdte a kancellária a buzokkodást saját palotájában.

— A „M. S.“ egy olasz-magyar legiobeli őrnagy Kajdacs hazánkfiától Acquiból jul. 19-ről kapott levél után érdekes tudósítást közöl a legio nápolyi viselt dolgairol. Nevezetesen egy esetet említi, midőn egy zászlóalj nemzetőrséget és egy század gyalogot a rabló bourbonisták bizonyos zárdába szorítottak. A megsabadtításukra rendelt osztály előcsapatát az I. honvéd zászlóalj második százada képezte, 30 főből álló csatárlánczsal Christiani főhadnagy földünk vezénylete mellett, ki legényeivel a faluba érve, a bourbonistákkal ékített ablakokból golyózáppal találkozott. De Christiani a csatárlánczból bajnoki nyugalommal és lélekjelenléttel rajokat alakítva, rohamot fuvatolt s 17 rablót elejtve, 70-et elfogott. Mire az előcsapat odaért, a harmincz magyar elől földetlen Ferencz ezrekszára menő zsoldosai már elszaladtak. A honvédek közül egy sem sebesült meg. A vitéz magyar főhadnagy érdemrendre van az olasz királyhoz ajándéva. — Az itt leírt tényeket a turini „Opinione“ is megerősíti. A derek olasz lap jelkesedve kiált föl: „A magyar legio 200 vadász- és 200 lovasból áll, kiknek bátorsága és szép kinézése csodálatos!“

— Egy, a „M. O.“-ban foglaltató jul. 13-diki nocerai évlelben következő értesítést olvastunk: „Ma temették el egyik hazánkfiát a kézdí-vásárhelyi 19 éves közharczost

Molnár Bonaventurát, ki betegség következtében a pagáni kórházban meghalt. Legiónk bellétől illetőleg: a gyalogság és tüzéség, fegyelmi, fölszerelési és gyakorlottsági szempontból, bármilyen rendes seregnek díszére válnék. Huszáraink rendezése is halad. A lengyelek miniszteri rendelet nyomán a legioból elbocsátattak.“

— Prágában a koronázásra való előkészületek komolyan megkezdtek. A cs. k. udvari várakban a bizottmányok már javában működnek, különösen melyek a lakosbák helyreállítására vannak kiküldve. A nagy termeknek, melyekben az ünnepélynek kell történnie, sok javításokra van szükségük, sőt a bemenetek is megváltoztatottak. Mint mondják, a koronázás szeptember hónap történeudik és ő felsége Ferdinánd császár csak az ünnepélyek befejezése után, melyek nyolcz napot veendnek igénybe, térend vissza kéjkastélyaiából. A magas nemesség is készül, hogy illő fényben jelenhessen meg a koronázáson.

— A Hajdukertiben, mint a „M. O.“ biztos kufföböl értesül, a katonai adóbehajtást a mezei munkák idejére megszüntették. Az ide vonatkozó rendelet a budai cs. kir. pénzügyigazgatóságtól leküldetett a debreczeni cs. k. pénzügykerületi igazgatóságához, s így a katonaság Bőszörményből rövid nap eltávozik.

— A „Donau Ztg.“ cikksorozatát kezdett a német érdekekről Magyarországon. Azt állítja, hogy a magyar földnek egy ötöd része német birtok. És mivel bizonyítja ez állítását? Holnás, Sasvár és Rákakere az uralkodó ház uradalmi; M. Óvár és Bélye Albrecht herczegé, Alsónth, Piliscsala. Kis-Jenő és Tiszaszentmiklós József nádor örököséi stb. Ilyen logicával aztán gyermekjáték, megmutatni, hogy Magyarországon Ausztriában fekszik.

POLITIKAI HIREK.

— Londonból jul. 23-ról írják, hogy magyar országgyűléshez küldött leirata az osztrák császárnak, kivonatban oda is megérkezett immár, s a „Times“ következő észrevétellel kíséri azt: „Elmultak már azok az idők, midőn onnan felülről se tette, se vette módon lehet cselekedni minden tekintet nélkül. Ferencz József császár azonban nyilván elhalálozta magát, fel nem menteni Magyarországot az egységtől, melynek felbomlása után ezen király-ság politikai, pénz- és hadügyi tekintetben független lenne, s a birodalom többi részével csak azáltal kapcsolhatnák össze, mit O'Connell a korona aranyzalagának szokott nevezni, olyan szalag, melyet talán a legelső merész vezér Magyarországon szétéphetne. Ahhoz azonban már mégis késő, hogy az elégtelenség császári kegyelemvesztéssel fenyegettesse. Hathaátosabb kényszerítési módon van már a sor. Nem alap nélkül hiszik, hogy az eszköz, mely által a magyarok féken tartassanak, abban áll, hogy a többi népfajok az ő külön jogaik védelmére izgatassanak. Minden tehetséges és bátor nép nyert a sorstól más kevésbé kitűnő népek ellenében bizonyos felsőbbbségi állást, s innen aztán bizonyos nehezítés, gyűlölködés támad. A magyarok gyűlölik a németeket, de azok viszont a körülöttük fekvő kisebb népfajoktól gyűlöltetnek. Ezek gyűlölségi tartozások egyrészt már le is fizették azáltal, hogy a császárt a magyar felkelés elnyomásában segítették. Gondolkozmódjoknak újabb jelet is adták, midőn a császár határozatára, melylyel a magyarok kívánatait visszatartotta, örömjongással fogadták. Ferencz József most feltételeket ad a magyarok elé azon reményben, hogy ő, ha ezek elvettetének, a birodalom többi részeinek támogatása mellett elégséges erővel bírand daczolni mindazzal, a mihez (t. i. a forradalomhoz) a magyar elégtelenség kezdhetne.

— Az avelinói kormányzó a magyar legio parancsnokához, I. ház ezredeshez, küszöbő iratot intézett a montefalconei rablók elleni jeles közreműködésükért.

— Varsóból írják a „Nord“-nak jul. 19-ről, hogy a lengyel államtanács f. hó 16-dikán tartá első ünnepélyes megnyitót ülést a városi várban, mely alkalommal Soubozanett tábornok, Lengyelország főkormányzója hosszas beszédet tartott.

— II. Ferencz ex- király Svájcban 400,000 frankon egy villát vett. A király minden ezüstkészlete beolvasztatott s most a pénzveredés körülbelül 100,000 seudi értékű pénzzel alakította át.

— Nápolyból jul. 21-kéről írják, hogy újabbán több rablót elfogtak, s két efféle banda vezére főbelövetett. Avelinot 500 rabló fenyegeti.

— Az olasz hivatalos lap a szerencsen köztársaság Liberia szerencsekívánatait közli, melyekkel ez az új olasz királyságot kívánja.

— A „Morning Star“ írja, mikép a francia alapszerződés, mely Szardínia szigetnek Franciaország részére leendő átengedése vonatkozik, már rég az angol kormány kezébe jutott. Cowley lord meg is mutatta azt Thourvenel unak, ki azonban az egész iratot hamisítottak mondá.

— Párisban az a hír, hogy Otto görög király le akar mondani, s többé vissza se tér Athénbe.

— A francia császár a legjobb igézségben van Vichyben, hol mulatást meghosszabbítani szándékozik. Újabb hírek szerint a pápa egészségi állapota is megjavult. 24-én consistorium volt tartandó.

— A „Times“ pesti levelezője igen érdekesen írja le a magyar képviselőházat. „A jelenkori törvényhozó kamarákat, ugymond, közönségesen nagy külső egyformaság jellemzi. Északon vagy délen Angliában vagy Németországban, Spanyolországban vagy mint Olaszországban mindentit csak a fekete frakkok és kerek gömbök vegyületét látjuk. A magyar képviselőház e tekintetben nagyon különbözik minden más európai gyűléstől. Itt általában megtartották a nemzeti viselést, és méltán, mert nemcsak igen festői, de némi tekintetben kényelmes is. Az ismeretes magyar kalap, mely mind comfortra, mind esinos külalakra nézve tulajdonlag a nyugati kékűrt; a rövid zsinoros öltöny s a szűk huszáros nadrág és eszima (oly formájú, mint a melyet Angliában „Hessians“ név alatt ismerünk) itt általában uralkodik s én más viselést nem is láttam a képviselők közt; jól is áll ez a nagyjórészt szép terméti magyaroknak.

Általában nem igen láttam még egyfűt erősebb fajta férfiakat, mint mult csütörtökön az alsó házban. Többnyire erőteljes, bátor és értelmes képti falusi nemesek, kiket nehéz lehet valami határozattól eltéríteni. Ha az ember e háznak arculatát tanulmányozza, tökéletesen átérti azon önbizalmat és erkölcsi bátorságot, melyet a magyarok, jogaikért harczolva, kifejtettek. Jó példányokat láthatni itt azon nemzetből, mely a mint tudjuk, ellenét az országából kikergette volt, s bizonyosan távolis tartotta, volna, ha Oroszország be nem avatkozik!“

— A madridi hirlapban ezt olvashatni: Tegnap este ő felsége Amerika egyesült államok rendkívüli követét s fehatalmazott miniszterét Schurtz Károly urat magán ki hallgatattatón fogadta, ki ez alkalommal átnyújtá megbízó levelét a királynénak. Schurtz következő beszédet intézett a királynéhez: „Felség! Midőn szerencsém van magam, Amerika egyesült államok rendkívüli követének minőségében bemutatni, egyszersmind kedves kötelességemnek tartom azon barátságos érzelmeket tolmácsolni, melyet az egyesült államok elnöke s az amerikai nemzet felséged és a spanyol nép iránt táplál. Engedje felséged kinyilatkoztatnát, hogy az elnök a barátságos viszonyoknak felséged kormányával való folytatása czéljából, melyek az egyesült államok méltóságával s érdekeivel összhangzásban vannak, jobbat senkitem választhatott volna, kinek ez inkább szívén fektüdnék mint nekem. Van tehát szerencsém az egyesült államok elnökének megbízólevelét felséged kezébe letenni s azon forró óhaját kifejezni, melyet az felséged, a királyi család s a spanyol nemzet jólétéért táplál.“ A királyné ekékp válaszolt: „Miniszter ur! Valóságos megelégedéssel fogadom azon iratot, melytől az amerikai egyesült államok rendkívüli követének s fehatalmazott miniszterének minőségében udvaromnál megbizza s főkép azon biztosítást nagyra becsülöm, melyet ön az elnök s államainak irántam és a spanyol nemzet iránt táplált barátságos érzelméről nyilatkoztat. Elénk érdekel viseltem, azon nemzet jóléte iránt melyet ön képvisel, s remélem, hogy önnek Spanyolországgal összeköttetései a két nemzet érdekeinek s méltóságának kielégítésére tartósak lesznek. Nem kételkedem, hogy ön belátása által e czélhoz járuland s magaviseletével kormányom tiszteletére méltóan fogja magát tanusítani. Azon óhajások, melyeket ön miniszter ur irányomban, családom és a spanyol nemzet jólétéért kifejezett, nagyon kedvesek előttem.“ Ezen fogadtatás után Schurtz ur azonnal a királyhoz ment, ennek is hódolatát megviendő. Az „Esperanza“ sevillai levelezője írja, miszerint a helyőrség elcsábítására tett minden kísérletet, hogy azt a lojai mozgalmak támogatására bírják, megfussultak. Az „Epoca“ ugyanekzt mondja a hadseregről s megjegyzi, hogy úgy látszik, mintha a felkelők bőven el lennének látva pénzzel.

— A porosz király látogatása a chalonsi táborban most már szinte bizonyos; sőt e tábor, mint mondják, a magas vendég tiszteletére 50,000 emberre fog növelteni. A hivatalos meghívás azonban még nem történt meg. Beszélük, hogy a király csak úgy menne el az érintett táborba, ha meghívatnak és megjelennek mindazon német fejedelmek is, a kik Baden Badenben voltak.

— Egy német lapban egy konstantinápolyi levél szerint az elhunyt szultán nem volt művelt ember. Franciaúl, töróra lépte után, még csak tühetőleg megtanult, de az irodalommal ismeretlensége szembeszökő vala. Soba könyvet kezébe nem vett. S nem birt fogalommal bármely tudományt még csak alapvonalairól sem. Bár életének utolsó éveiben a legvastagabb mértékletlenségbe esett is, mindazáltal nem hanyatlott jellege azon szélsőségekbe, melyek az iszákossággal bűnével oly gyakran együtt járnak. Természeténél fogva szelid, emberies kedélyű volt; uralkodásának 22 évi tartama alatt fővárosában 10 halálos ítéletnél többet nem hajtott végre. Büszkesége különösen az angolok irányában igen nagy volt. Ponsobny lordnak Konstantinápolyból való elutazásakor családja nőtágjai számára ékszerekben 35,000 piastert és Stratford Redcliffe ladyknak, ki különös kegyében állott, Perában hat szép házat ajándékozott. Legzadagabban azonban Pisani urat, a brit követtség főtölmácsát ajándékozta meg, adván neki egy, a Bosporus partján fekvő gyönyörű falusi birtokot, mely megér 4 millió piastert, azaz 1 millió frankot. E jó lelki uralkodónak utolsó napjai igen szomorúak voltak, mert végül már minden önbizalmát elvesztette volt, s kedélye sötét tespedésbe merült. Annál szembeszökőbben tinik fel utódának Abdul-Asiznak gyorsan és tevékenyen működő szelleme.

— Az osztrák-orosz szövetség felől szárnyra kelt hírekről az „Independance“ azt mondja, hogy „a tudósítások ellenmondása csak annyit bizonyít, hogy az északi udvarok közt még nem jött létre a megállapodás. De több Sz. Pétervárról hozzá érkezett levél, valamint több bizalmas értesítés arra mutat, hogy Sz. Pétervárott szorgalmas diplomati munka foly, hogy Oroszországnak az ausztriai udvar iránti magatartásában fordulatot idéznek elő. A hírek csak annyiban voltak hibások, hogy bevégzett tény gyanánt hirdették, a mi csupán készülöben van. Egyik nagyhatalmaság sz. pétervári képviselőjének egy politikai tokiatélyhez intézett levele szerint Sándor czár tanácsában szakadálton értekezletek folynak, melyek európai kérdésekre vonatkoznak.“ A levélíró véleménye szerint e fontos értekezletek, igen valószínűleg, kedvezőlen eredménytí lesznek a szabadelvű eszmékre nézve. Gortsakoffot kivéve, valamennyi miniszter ajánlja az Ausztriával kibékülést. Az „Independ.“ párisi levelezője hozzá teszi, hogy mint szabadelvű ember maga örülne leginkább, ha a fennebbiek nem valósulnának; de azon forrás, melyből merit, sulyt kölcsönöz közleményének. — Az „Opinion Nationale“ plane bevégzett ténynek írja az orosz-osztrák kiegyezést. Szerinte az egyezkedést a két császár sajátkezűleg írt levelekkel folytatta, s Gortsakoff mind az egy által, mind a mellőzöttség miatt annyira sértve érezte magát, hogy a lemondásáról elterjedt hír hiteltre talált Sz. Péterváron.

— Konstantinápoly, jul. 20. A legf. igazságtügyi és tanzmát-tanács Fuad pasa alatt egyesített. A palotaszolgák számát 250 re szállították. A szultán 70 rabnak megkegyelmezett; mindazok büntetéséből, kik a szeptemberi szecsoküvésbe voltak keveredve, elengedtt. Pálffy és Prokesch

16-kán voltak kihallgatáson, midőn Ausztria részéről az új szultánt üdvözölték; bemutatták őket a trónörökösnek is. A külügyminiszter megtiltotta magánszemélyeknek politikai hírek táviratozását.

Ujabb. — A P. Lloydnak írják Bécsből, hogy az istria országgyűlés feloszlása nem lepett meg senkit, mert el voltak készülve rá. Azt hitték, egyes választások fognak elrendelteni s e szerint kissé váratlan volt, hogy a kormány új követválasztásokat kíván, melyek a birodalmi tanácsbani képviselést illetőleg hasonló eredményre fognak vezetni. Az istria országgyűlés feloszlását bihetőleg a horvátországi-követend. Az erre vonatkozó rendelet készen van azon esetre, ha a központi bizottmány javaslata elfogadatik; a mi már megtörtént.

— A birodalmi képviselőház jul. 27-ki ülésében az azelőtti nap eltávoztott jobb oldaliak csaknem mindnyájan megjelentek Rieger kivételével. Smolka hibáztatta Brauner tegnapi helyreigazítása modorát s óhaját nyilvánítá, hogy az elnök lehető kimélettel járjon el. Az elnök hivatkozott az ügyrendre, melyet kezelni köteles.

— A horvát országgyűlés jul. 27-ki ülésében Fiume megye képviselője a horvát kikötők igazgatásának elkülönítését s annak Triestben saját országos hatóságra ruháztatását kívánta. Strossmayer a tót congressus

azon kérelmét terjesztette elő, melyben a lipót-szentmártoni emlékirat támogatását kéri.

— Nápolyban Pausilippóban bourbon-bizottmányt fedeztek fel. Elnökét valami Cienatempo nevű urat hatodmagával elfogták; levelezést, jegyzőkönyvet, pénzt, lefoglaltak. Calabriából komolyak a hírek. Cialdini parancsot adott minden fegyveres fölkelő agyonlövésére.

— Párisból eredett hírek szerint Goresakoff visszalépése nem valószínű. A Kisseleff párisi orosz követ visszalépéséről pedig mint legközelebb megtörténendőről beszélnek. Már meg is küldötte volna lemondását.

— A francziák császára alkalmasint meghosszabbítja Vichyben mulatását mintegy tíz nappal.

— Turin, jul. 29. Két egyén, kik a pápai sereg számára toborzottak, elfogott.

— Florenz, jul. 26. Toscanellában reactionarius csapat alakult. Livornoból kiküldött csapatok megfogják akadályozni, hogy a határszéleket átlépjék.

Nyilttér.*)

Boos, jul. 22. Tisztelt szerkesztőség! A „Kolosvári Közlöny“ idei 90. számában méltóságos Mózsá Pál, boosi birtokos s falubíró által ellenem kürtölt rágalmak csak közelebből jutván tudomásomra csak most lehetem ezen szerény ösztönte nyilatkozatomat mit lecses lapjába felvenni sziveskedni kérek.

Méltóságos Mózsá Pál boosi birtokos és falubíró urnak sikerült az abszolút koruány alatt, három a falus bíróságra szótöbbséget kapott egyén félretöltésével magát boosi falus bírónak bécsempézni. Ugy látszik jól kelt a lencsége, mert a constitutionális állapot kezdetén pandur-hadnagynak lett kinevezése után a falusi jegyzőséget is magához ragadta. Mint constitutionális községi s megyei Collectiv hivatalnok valami falusi rova talt tett mi is nem maga rendén ment végbe. Én mint fizető részvényes alkalmilag figyelmeztettem ő méltóságát, hogy azon pénz iránt számodásra fogjuk vonni, s hogy nekünk választott bíró és jegyző kell. Ezen figyelmeztetésem meglehet elevent ért, s azért ugylátszik el van tökéltre tetleg bebizonnyított politikai hitvallását: Lucri bonus odor undecunqve veniat bér mi eszközök által továbbra is érvényben tartani. Hinc illae lacrimae. Azéri kívánt a czikkirő ur őn kóholta rágalmakkal a közvéleményt elkábítani. Az egyesegek következőleg a nagy közönség nagyobb részénél a hallott hírek megteszik hatásukat a helyet is, hogy constatiozo t tényekre alapított meggyőződést aivánnának szerezni megoknak, készek a bár mily ferec szín s irányban hallott hírek, vagy egyes nyilatkozatok legalább fele részét mint tény elhinni. De én ezennel becsületből kötelességemmé teszem a tiszteltem czikkirő urnak az e tárgybani kiayomozás eredményét hiteles szövegben az igen tisztelt olvasó közönség tudomására juttatni, s annak az által jellemünk verifiatiojára biztos alappal szolgálai magamat ezennel kölcsönös szolgálatra kötelezve.

Mihálla Duca,
lelkész és birtokos.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T E S E K.

HIVATALOS.

(217)
Sz. 3028.

Hirdetmény.

Az alóírt es. k. postaigazgatóság indítványának a magas es. k. pénzügyi ministerium folyó év martius 9-én 8347—636. sz. alatt kelt helybenhagyása folytán, Hátszeg és Bánt közt Káransebes felé egy egyenes postaközelekedés indított meg, s ezen alkalommal Erdélyben Hátszeg vidékén Bukova nevű faluban, a Temesi bányában pedig Ferdinandsberg nevű bányász helységben es. k. posta-expeditioit állítottak fel, melyek mind levél, mind pedig szekérposta küldemények felvitelével foglalkozandnak, és hivatali működéseket f. hó 15-én már meg is kezdték, a mi azon megjegyzéssel tétetik közhirrre, hogy ezen új postavonal megnyitása által Bécs. Pest és Temesvár felől Hátszegnek egy mindennapi levelező alkalmatosságot nyílt.

Az erdélyi es. k. postaigazgatóságtól.
Nagy-Szeben, julius 23-án, 1861.

(216)

Sz. 30.

Csödmegnyitás.

Zilah sz. k. város törvényszéke részéről ezennel közhirrre tétetik, mikép Szeleczy Ignác zilahi méltóságos vagyonmérő ellen saját kérelmére a csödület biroilag megnyitott, hitelezők megjelenésére f. 1861. évi augusztus hó 12-dik napje tüzetelt ki, s ideiglenes tömeggondnoknak Márkus Sámuel, perügylőnek Diószegi Lajos híres ügyvéd neveztetett ki. Ennek folytán felhivatalnak mindazok, kik a csödt megéből bármely jócczimmal valamit követelnek a kivizott határidőre a Zilah városi törvényszék előtt a szükséges bizonylatokkal ellátva okvetetlenül beadják, — később beadott követeléseik hely nem adatván.

Zilah, julius 12-én, 1861.

NEM HIVATALOS.

(218)

Ezen szabad királyi Kolozsvár városa területén a kétvíz közti tizedben 363 és 382 szám alatt létező nagy kiterjedésű telkek, a rajtok találató új épületekkel — igen kedvező feltételek mellett — örök áron eladók. Értekezhetni irántuk a helyt lakó tulajdonossal.

(212)

Hirdetmény.

Alóírtak ezennel tudják, hogy az ugynevezett gr. Saint Genois féle nyerő-sorsjegyek legközelebbi húzása e folyó év augusztus 1-ső napján fog történni.

Ezen sorsjáték utján nyerendő sorsolási kölcsön terv összege 8,823.240 pengő forintokra rug, mely 70,000, 50,000, 30,000, 20,000 stb. p. forintnyi nyerő részletekre van felosztva.

A legkisebb találó nyertes, mely egy ilyen 40 p. forint értékű sorsjeggyel eszközölhet, teszen 65 p. forintot, és hág arányosan növekedve 70—75—80 forintig p. p.

Ezen sorsjegyek kiadása az ezen vállalatban részes J. G. Schuller és társai című bécsi bankár házra van kirekesztőleg bizva.

Bécs. majus havában, 1861.

S. M. v. Rothschild.

Todesco Hermann fiai.

Sorsjegyek kaphatók Dietrich Sámuel kereskedésébe Kolozsvárt.

(208)

Pályázat.

Erdélyben Gyergyó-Szentmiklóson a négy osztályu elemi főtano'ában 4 tanítói állomás 420 frt., 420 frt., 472 frt. 50 kr. és 525 frt. o. é. évi fizetéssel beöltendő. A pályázók annak kijelölésével, hogy csak is egy bizonyos, vagy bár melyik osztályra kívánnak pályázni. Dr. Haynald Lajos püspök ur ő nméltóságához intézendő folyamodványokat, a korukat, tanképességekét, erkölcsi és politikai jó viseleteket igazoló mellékletekkel együtt f. é. augusztus hó 10-ik napjáig alóírtához mulhatlanul beküldjék.

Gyergyó-Szentmiklóson, julius 15-én 1861.

Mészáros Antal, s. k.
elemi főtanoda igazgató.

(204)

Hirdetmény.

Kolozsvárt a külső magyaru'czában a 34-dik és 224-dik számok alatti házak és telkek, ugy a kül-szénu'czában a 83-dik szám alatti ház, és válogatott oltoványokkal ellátott gyümölcsös kert eladók levél, a venni kívánók a feltételek iránt értekezhetnek ügyvéd Tamási Antallal a kül-torda (majalis) u'czában 35. szám alatti levő házánál.

AZ EV. REF. FÖTANODA KÖNYVNYOMDÁJA. (Belső farkasutca 74. sz.)

Cs. kir.
szabadalmazott
és
első amerikai
szabadalmat nyert

(157) 30/7 (4—12)

átalán
kedvelt

ANATHERIN-SZÁJVIZE

bécsi fogorvos POPP J. G. urnak. Ára 1 ft. 40 kr. o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájjviz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb óvszereknek bizonyult be, magas és főfúraságok által toiletté-eszközzel használtatik, névszerint pedig a legkitűnőbb orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeseltetve, minden további dicséretes fölösleges. Található Bécs minden gyógyszerláráiban ugyanazon á t.

melylyel az ember sajátkezűleg dughatja be odvas fogat. Ára 2 ft. 10 kr.

Cs. kir. legm. hivalt.
ANATHERIN-FOGPÁSZTA. Ára 1 frt 22 kr.

NOVÉNY-FOGPOR

Ára 36 kr. a. é.

Bizományosok:

Kolozsvárt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszer. Tordán: Wolff G. gyógyszer. Szebenben: Zouher és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fiai és G. János fiai. Károly-Fehérvárt: Sander gyógyszer., Rusz, Wagner könyvtár. Segesvárt: Misselbacher J. M. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzzela. Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászvároson: Leonhardt J., és Wotsch gyógyszerész urak. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszer., Salzman, és Czanak J. urak.

Megjelent és Stein J. könyvkereskedésében Kolozsvárt s általa minden könyvtárúsnál kapható:

ORBÁN BALÁZS

Utazás keleten,

II. III. és IV. kötete.

Az eddig megjelent 4 kötetnek ára 4 forint osztrák értékben.

Ugyanott kapható:

Hangok a multból.

A magyar nemzet nagy napjainak emlékeül kiadta két magyar honfi.

Ára 3 frt 60 kr. o. é.

E hangok csak most juthattak el hozzánk, eddig tiltva voltak.

Memoiren von Klapka.

Ára 8 forint o. é.

Bem's Feldzug in Siebenbürgen

von J. Czecz. Ára 3 frt 60 kr.

AZ OROSZ INTERVENTIO

Magyarországon,

diplomatai okmányokkal bővitve, írta gr. Teleki László. Ára 60 kr.

B Á N K B Á N

eredeti nagy dalmű 3 felvonásban, zongorára két kézre alkalmazta ERKEL FERENCZ, ára 7 ujfórt.